

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

(Σταχυολογήματα από τὸ Λεύκωμα τῆς κ. Ίουλίας Ν. Λάσκαρη)

ΡΟ καιρὸς ἐδημοσιεύσαμε στὸ «Μπουκέτο» τίς πρῶτες ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ τὸ πολὺτιμο Λεύκωμα τῆς ἀειμνήστου συζύγου τοῦ διακεκομένου ἀρχαιολόγου καὶ λογογράφου κ. Ἀλεξάνδρου Φιλαδέλφειου.

Σὰς εἰχάμε ὑποσχθεὶ τότε ὅτι θὰ ἐδημοσιεύαμε παρῶμοις ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ διάφορα λευκώματα γνωστῶν Ἀτθίδων κυριῶν. Τὴν ὑπόσχεσίν μας αὐτὴ δὲν τὴν ἐληρημόνησαμε. Καὶ νῦν σήμερον πάλι μὴ πλέον ἢ ἐκλεκτὴ σελὶς ἀπὸ τὸ Λεύκωμα τῆς κυρίας Ίουλίας Ν. Λάσκαρη, συζύγου τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας καὶ γνωστοῦ θεατρικοῦ συγγραφέως κ. Νικολάου Λάσκαρη.

Πρὶν παραθεσοῦμε τὰ ἐκλεκτὰ περιεχόμενα τοῦ λευκώματος τῆς κ. Λάσκαρη, τὸ ὅποιον εὐγενῶς καὶ προθύμως διέθεσε χάριν τοῦ «Μπουκέτου» ὁ κ. Λάσκαρης, πρέπει νὰ σὰς ἐξηγήσομε ὅτι τὸ Λεύκωμα αὐτὸ ἀνήκει σήμερον στὴν κόρη τῆς κ. Λάσκαρη, δίδα Ἑλένη Λάσκαρη, στὴν ὁποία τὸ παραχώρησε ἡ μητέρα τῆς τελευταίως.

Στὸ Λεύκωμα τῆς κ. Λάσκαρη γράφει, πρῶτος καὶ καλύτερος — ποῶς ἄλλος; — ὁ κ. Ν. Λάσκαρης. Καὶ λέει ἐπιμέτρως καὶ μὲ τὸ αἰῶνιο πάντα κέρδι του, στὸ λατρευτὸ τοῦ ἑτέρου ἡμῶν, τὰ ἀκόλουθα:

Παιμόνηρο πὺν εἶσαι, μὲ λ α χ ρ ι ν ὀ μου ταῖρι, καὶ πῶσα τὸ μυαλό σου νὰ καταφέρῃ ξέρι! Γιὰ νάχης μὲ τὸ χ ρ ὠ μ α σου κ' ἄλλους πολ (λοὺς ἀκόμη) καὶ δὴ ἀπὸ τοὺς γράφομας πὺν γέμισαν οἱ δρόμοι, ξεφουέρινας τὸ Λεύκωμα μὲ πλήρη τὴν ἐλπίδα, πῶς θὰ ἰδῆς... Μελαχρινὸς σὲ κάθε του σελίδα!

Τὸν λόγον λαμβάνει, στὴν ἀμέσως κατόπιν σελίδα, ἐπιμέτρως κ' αὐτὸς, ὁ κομπάρσος τῆς κ. Λάσκαρη, ὁ πολὺς διευθυντὴς καὶ συντάκτης τοῦ ἀληθινοῦ «Ρομιῶν», ὁ ἀξέχαστος Γεώργιος Σουφῆς: Ἐρασιπὴ κομπλόρα μου, τοῦ Λάσκαρη κυρία, παρὰ τὰ Λευκώματα γιὰτ' εἶνε φρασαρία, σοῦ φθάν' ἢ λάτρα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὰ μικρὰ θηρία.

Μετὰ τὴ σάτυρα, μετὰ τὸ ἐπιμετρο χιούμορ, ἐρχετὰ ὁ λυρισμός. Ὁ ἀειμνήστος ποιητὴς Ἰωάννης Πολέμης γράφει στὸ Λεύκωμα τῆς κ. Λάσκαρη τὸ παρακάτω φηριότατο ποίημα:

Ἡ νύχτα ἢ θεοσκόπειν γιὰ νάχη φῶς κ' ἐκείνη παίρνει μαζὺ τῆς συντροφιά τὴν ἀργυρὴν σελήνη καὶ κάνει τὰ φτωγίσσινα νὰ φαινοῦνται παλάτια. Ἔξω μὴ νύχτα ὀλόμαυρη κορυμμένη σὲ δυὸ μάτια πῶχει τὴν πρὸ παράξην καὶ ζηλεμένη χάρι νὰ λάμπη, νὰ φεγγεβολᾷ, καὶ δίχως κἂν φεγγάρι. Ρώτησ' ἂν θέλεις νὰ στοῦ πῆ κ' αὐτὸς πὺν σ' ἔχει (πᾶρει).

Ἰανουάριος, 1903.

Μεταξὺ τῶν λογιῶν πὺν γράφουν στὸ Λεύκωμα τῆς κ. Λάσκαρη — καθάβια στὸν Πήγασο ὄλοι — ὑπάγει κ' ἓνας... πεζός. Ὁ κ. Μπόμπης Ἄννινος. Καὶ νὰ τί... ψάλλει στὴ σύζυγον τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν καλοκαίριον συναδέλφου του, ἢ μᾶλλον στὸν ἴδιον τὸν συνάδελφόν του:

Ὅταν, ἀγαπὴτὴ κυρία, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐσχάτης κρίσεως, ἐφρανοσθῆτε καὶ σεις, ὅπως ὄλοι οἱ ζήσαντες ἐπὶ τοῦ ἀθλίου τούτου κόσμου, ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος τῆς Θείας Δικαιοσύνης καὶ ἀκουστέ τοῦ κατηγορητήριον τῶν ἀμαρτιῶν σου — διότι καὶ τίς τῶν ἐπὶ γῆς δὲν ἢ μαρτυρῆσεν ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ζῶν μάλιστα ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τοὺς σημερινούς καιρούς; — δύνασθε νὰ εἰπατε πρὸς ἀπολογίαν σου:

— Εἶμαι σύζυγος τοῦ Νίκου Λάσκαρη, συνέζησα μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τόσα ἐτη (καὶ εὐχόμα ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλιότερος), συνομιλοῦν καθημερινῶς μετ' αὐτοῦ, ἤκουα καθημερινῶς τοὺς λόγους του, τὰς ἀσιδιάτητάς του, τὰ λογοπαίγνια του...

Ἡ ὄψις τοῦ αὐστηροῦ ἐπιουραγίου Κριτοῦ θὰ αἰθριάσῃ καὶ μετ' ἐλπίχον μειδιᾶμα θὰ σὰς εἰπῃ τότε:

— Ἦσθε λοιπὸν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν καταδικασμένη ν' ἀκούετε τὰ καλαμπούρια τοῦ συζύγου σου! Ἡ τιμωρία σου αὐτὴ ὑπῆρξεν ἀρεκτὴ διὰ τὰ παρὰπνομάτα σου, τὰ ὁποία δὲν ἦσαν δὰ καὶ μεγάλα. Ἀφίενται ἡμῶν αἱ ἀμαρτίαι. Εἰσεέλθετε ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Παράδεισόν μου, ὅπου σὰς ἔχει ἐξασφαλίσαι

ἡδὴ θέσιν ἢ ἀγαθότης σου, ἢ ἐδγένεια τῆς ψυχῆς σου, ὁ βίος σου ὁ ἐνάρετος ὡς γυναικός, ὡς συζύγου, ὡς μητρός... Σεπτέμβριος, 1904.

Καὶ ξανατέφτομε στὴν ποίησι. Τὸν λόγον ἔχει τώρα ὁ γλυκῆτος λυρικός ποιητὴς κ. Ἀριστομένης Προβαλέγγιος:

Ἔβγαν' ὁ ἥλιος ἀπ' ἀγνάντια, τὰ δοξασιμένα, θεῖα καλλή, πῖσιν ἀπ' τῆς Νᾶξου τὰ βουνά, μὴ σκέρι σοῦσπελνα χρυσῇ κ' ἔφρανε ῥόδα φωτεινὰ καὶ ἔχυνε μάλαμα, διαμάντια καὶ μὴ χαρὰ καὶ μὴ δροσιά στ' ἄλλα μικρότερα νησιά... Κι' ἐγὼ σε' ἀντικρυνοῦ περγιάλι, Κι' ἀπ' τὴ χαροῦμένη καρδιά μὲσ' στὸ μουσῆριον τῆς ἀγῆς, εἰρήνης κ' εὐλογίας μῦρο, μὲσ' στ' οὐρανοῦ καὶ μὲσ' στῆς ἀνέβαινε στὸν οὐρανό ὄσαν τραγοῦδι προῖνο. (γῆς)

Ἐν Σίφνῳ, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1903.

Ὅπως γράφομε στὴν ἀρχὴ τοῦ παρόντος, ἢ κ. Λάσκαρη ἐδώρησε τὸ Λεύκωμα τῆς τελευταίως στὴν κόρη τῆς δίδα Ἑλένη, ἀναγράφουσι αὐτὸ καὶ σχετικὴ δίστιχο ἀφιέρωσι, στὴν ὁποία ἐκοιμῆται κατὰ, σχετικὰ μὲ τὴν ἡλικία τῆς, τὸ ὁποῖο κομμιά γυναικὴ στὸν κόσμο δὲν φθᾶγε, ὄχι στὴν κόρη τῆς. ἀλλὰ οὔτε στὸν ἑαυτὴ τῆς τὸν ἴδιον καὶ τὸ ὅποιο δὲν μπορεῖ νὰ τὸ χαρωστῆριση κανεὶς παρὰ μόνον ὡς ὑπερβολή.

Ἰδοὺ τὸ ἠρωϊκὸ — ἀλλὰ καὶ ὑπερβολικὸ — αὐτὸ δίστιχο:

Ἐγὼ πλέον ἐγέραςσ στὴν κόρη μου τὸ πέρασα.

Ἡ μητέρα σου.

Ἀπριλιος, 1932.

Ἡ μητρικὴ ἀφιέρωσις συνεκίνησε βαθύτατα τὸν κ. Λάσκαρη. Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἀντιστάσεως μὴ οὐσης καὶ μελάνης καὶ γρασιφῶς προχείριον ὑπαγοῦσης, ἐκάθισεν κ' ἔγραψε κ' ὁ ἴδιος στὴν κόρη τοῦ ἑτέρου ἀφιέρωσιν, ἐπιτυχημένην καὶ δεόντως ἀλατισιμένην. Ἰδοὺ αὐτή:

Στὴν κόρη μου Ἑλένη.

Τώρα πὺν ἢ μαμάκα σου ἢ προσφιλῆς ἐγέραςσ κ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ Λεύκωμα σὲ σένα τὸ ἐπέραςσ, σὰν νάταν ἀποφόρι τῆς, δυὸ λέξεις πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ γράρω γιὰ τὴν κόρη τῆς.

Ὅταν λοιπὸν τὸ βαρεθῆς καὶ σὺ, σὰν θὰ γεράσῃς κ' εἰς τὴν κορούλα σου καὶ σὺ βεβαίως τὸ περάσεις σὰν νάταν ἀποφόρι σου

Νὰ εὐχέσαι νὰ ζῶ κ' ἐγὼ, νὰ γράρω... γιὰ τὴν (κόρη σου... Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Ἡ εἰχὴ, ἢ μᾶλλον ὁ πόθος τοῦ κ. Λάσκαρη — περὶ τὸν νὰ τὸ ποῦμε — θὰ πραγματοποιηθῆ, μὲ τὸ παραπάνω μὴ μέρα.

Θὰ γράψῃ στὸ ἴδιο Λεύκωμα στιχοὺς καὶ στὰ ἐγγόνια του καὶ στὰ δισέγγονά του!

Ἀμφιβάλλετε γι' αὐτό; Ὅχι βέβαια, ἂν γνωρίζετε, ἂν ἔχετε δεῖ, ἔστω καὶ μὴ φορὰ, τὸν συμπαθῆ συγγραφέα.

Εἶνε ὁ θαλερότερος τῶν λογιῶν μας. Ἀντὶ νὰ βῶνῃ πρὸς τὸ γέρας... κακομνοβατεὶ πρὸς τὴ νεότητα. Θαλερός ἐξωτερικῶς καὶ... ἐσωτερικῶς. Ἠφραστειον ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐκταξέονται μῦδροι πυρακτωμένοι λογοσταιγιῶν.

Μιὰ τέτοια φωτιὰ δὲν σβίνει εἰκόλα, ὄσες ἀντίλεις κ' ἂν χρησιμοποῦσε τὸ γῆρας.

Στὸ Λεύκωμα τῆς κ. Λάσκαρη ἔχει γράψει ἓνα μουσικὸ κομμάτι ἓνα φηριότατο βᾶλς — ὁ ἀειμνήστος συνθέτης Σάλλερ.

Τὸ κομμάτι αὐτὸ θὰ τὸ δημοσιεύσομε στὸ ἐφετινὸ «Ἡμερολόγιον» τοῦ «Μπουκέτου» (1933).

Ἐλπίζομε ἐπίσης νὰ δημοσιεύσομε προσεχῶς καὶ ἄλλες ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ πολὺτιμα Λευκώματα Ἀτθίδων κυριῶν,

Ο ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΟΣ

Ο κ. Ν. Λάσκαρης.

Στὸ προσεχὲς φύλλο ἕνα ἐνδιαφέρων ἄρθρον τῆς διακεκριμένης ἱατροῦ κ. Ἄννας Κατσιγᾶ